

God is overal – Daniël 1

Psalm 33 : 7, 8

Psalm 33 : 10

Psalm 102 : 7, 10, 16

Psalm 86 : 6

Psalm 145 : 5

‘God gaf Daniël en barmhartigheid bij het hoofd van de hovelingen... Aan deze vier jongemannen nu gaf God kennis en verstand van allerlei geschriften, en wijsheid, en Daniël gaf Hij inzicht in allerlei visioenen en dromen’. Daniël 1:9&17

Gemeente,

God is overal. Het boek Daniël laat ons zien dat God overal is. En dat Hij zelfs meegaat naar het verre Babel. Vanmorgen ligt het eerste hoofdstuk voor ons. De kinderen zijn bezig zijn met de afronding van het schooljaar. Wie nu in groep acht zit, hoopt na de zomervakantie naar het voorgezet onderwijs te gaan. Er zijn jongeren die gaan beginnen aan een vervolgstudie. Op zo’n moment sta je voor een verandering. Het is een nieuwe fase in je leven. Misschien heb je veel zin om naar de middelbare school te gaan. Het kan ook zijn dat je er tegenop ziet. Iedere morgen een eind fietsen door weer en wind. Hoe zal het leren gaan, iedere dag huiswerk maken? Het onbezorgde van de basisschool is dan voorbij. Daarna als je 17 of 18 jaar bent, komen er nog meer veranderingen. Hoe is het om in het voorgezet onderwijs te worden geconfronteerd met niet-christelijke docenten en medeleerlingen? Daar ben je op voorbereid door je opvoeding thuis, op zondagsschool en catechisatie. Daar mag je ook heel dankbaar voor zijn, dat je daarin de belangrijkste basis hebt meegekregen. Maar het is wel echt een verandering. Nu komt het er meer op aan dan op een christelijke basisschool. Hoe ga je daar mee om? Hoe kun je leven mét God in een wereld zònder God?

In het boek Daniël zien we het gebeuren. We ontmoeten vier jongeren die een enorme verandering doormaken. Hoe ga je daarmee om, als je terecht komt in een wereld vol ongelof? Daniël en zijn drie vrienden zijn weggevoerd. Ze werden gevangen genomen en gedeporteerd. Vanuit Jeruzalem naar het verre Babel gebracht. Misschien hebben ze hun ouders nooit meer teruggezien. Wij kunnen ons daar eigenlijk niets bij voorstellen, dat je al het vertrouwde zomaar achter je moet laten. Je huis, je land, je familie. Stel je voor dat er vreemde soldaten komen en je wordt meegenomen naar een vreemd land. Het is een oordeel van God over de zonde van het volk. Daarom is ook zo verdrietig. In Israël was het volk de afgoden gaan dienen. Een afgod als Baäl werd vereerd door de Israëlieten. Toen zijn die vreemde soldaten gekomen en is het volk naar Babel gedeporteerd. Het ergste van alles is dat de tempel wordt geplunderd en verwoest. Maar toch heeft God Zijn volk niet losgelaten. We lezen over vier Joodse jongens die aan het hof van de koning terecht komen. Ze worden eruit gehaald, omdat ze in positieve zin opvallen. Ze worden voorbereid voor een topfunctie aan het hof. Straks zullen ze dienst doen in het paleis van de koning.

Het wonderlijke is dat de profeet Jesaja dit al heeft voorgezegd. Het staat in Jesaja 39:7: ‘Bovendien zullen zij een aantal van uw zonen meenemen, die uit u zullen voortkomen, zij zullen hovelingen worden in het paleis van de koning van Babel’. En dat gaat nu in vervulling. Daarin zien we Gods leiding over hun leven. Deze jongeren worden volledig opgenomen in de

sfeer van Babel. Je zou kunnen zeggen: ze worden gebabyloniseerd. Daar zit de boze achter. De duivel wil dat ze opgaan en ondergaan in Babel. Hij wil dat ze de God van Israël vergeten. Vooral wil de boze dat omdat eenmaal de Heere Jezus zal worden geboren uit dit volk. De boze richt zich vooral op de jeugd. Zo is dat ook vandaag, daar moeten we alert op zijn. De HEERE is sterker, dat weten we zeker. Maar je moet wel op je hoede zijn. Niet voor niets leert Jezus het bidden: 'Verlos ons van de boze'. Deze vier jongens worden gebabyloniseerd. We zien dat op drie punten: ze krijgen ander onderwijs, andere namen en ander voedsel.

Allereerst het onderwijs, aan het hof van de koning krijgen ze krijgen ze hun opleiding in de geschriften en taal van de Chaldeeën. Alles komt vanuit het donkere heidendom, waar afgoden als Bel en Marduk worden vereerd. Wat een verschil met hun opvoeding thuis in Jeruzalem. Ze zijn kinderen van Israël, opgevoed bij het Woord van de levende God. Ze zijn kinderen van het verbond. Ze kennen Gods geboden die heilig zijn en goed. Ze weten dat alleen de HEERE God is en dat de goden van Babel afgoden zijn. Ze komen op deze plaats terecht. Met God leven in een wereld een wereld zonder God. Ze krijgen ook anderen namen. Babylonische namen. De naam van hun God moet uit hun herinnering worden gewist. In de Joodse namen klinkt de verwijzing naar God de HEERE. Daniël betekent 'mijn God is Rechter'. Nu worden ze vernoemd naar de goden van Babel. Het verleden moet worden uitgewist. Opeens is alles anders. We zien dat ze hun identiteit niet loslaten, maar staande blijven door Gods genade. Straks weigeren ze om te buigen voor het gouden beeld, ook als de vurige oven voor hen klaar staat (Daniël 3). Ze hadden ook de godsdienst van Babel kunnen overnemen, dat was toch de gemakkelijkste weg geweest? Je kunt je aanpassen of misschien een beetje aanpassen, of enkele kleine concessies doen. Ze doen het niet. Ze houden vast aan hun principes en blijven trouw aan de HEERE, de God van Israël. We zien dat God overal is. Hij is de God van heel de aarde. Hij is in Jeruzalem, maar ook in Babel. Wij mensen kunnen niet op meer dan een plaats tegelijk zijn. Maar God is zo groot en machtig, dat Hij overal is. Beseffen wij dat en luisteren wij zo naar Zijn Woord, om Zijn stem in ons leven te verstaan?

Tussen haakjes, dat is van belang om op te letten in dit gedeelte, de vriendschap. Daniël heeft vrienden. Wat is dat belangrijk om echte vrienden te hebben. Om vriendschappen te onderhouden. Samen zijn ze standvastig. Samen maken ze hun keuzes. Vrienden voor het leven. Jij mag de HEERE ook vragen om goede vrienden. Echte vrienden zijn er voor elkaar. We lezen in de Bijbel meerdere voorbeelden van echte vriendschap. Denk aan David en Jonathan. Ook de Heere Jezus had vrienden. Lazarus en zijn zusters Martha en Maria. Zo vinden deze jongens met Gods hulp hun weg in het verre Babel. Hoe oud zouden ze geweest zijn? Misschien een jaar of 14. We zien hoe standvastig Daniël is? We lezen in vers 8: 'Daniël nu nam zich in zijn hart voor zich niet te besmetten met de gerechten van de koning of met de wijn van de koning'. We kijken in het hart van deze jongen. In zijn hart is de HEERE aan het werk. Daniël heeft de HEERE lief. Hij vreest Hem. Hij wil Hem dienen ook in het verre Babel. God is overal. God woont in zijn hart. En dat kan niemand hem ooit afnemen. Wat in je hart leeft, kan een ander niet zien. Het is van groot belang, dat wij God *van harte* liefhebben. Daar zingt een Psalm dichter van: 'Ik heb U hartelijk lief, HEERE, mijn sterkte'. En dat is ook het allerbelangrijkste van je leven, dat God in je hart woont. Als het geloof alleen een zaak is van de buitenkant, dan val je een keer door de mand.

Daniël neemt het voor in zijn hart. Hij zal het ongetwijfeld ook in het gebed voor Gods aangezicht hebben gebracht. We lezen later in het boek dat hij drie keer per dag voor het open

venster neerknielt. Om zijn hart open te leggen voor de HEERE. Wat leeft er in ons hart? Vandaag is de HEERE ermee bezig om in uw hart, in jouw hart te werken door het Evangelie. Hij roept je door Zijn Woord. De Heere Jezus klopt op de deur van je hart. De Heilige Geest zorgt ervoor dat het slot eraf gaat. Zo gaat ons zondige, vuile hart open voor God. We krijgen een nieuw hart. Wat is het voornemen van ons hart? Misschien is ons voornemen om veel geld te verdienen. We hopen op succes, winst en roem. Juist dat lezen we van Daniël niet. Hij had kunnen denken: nu ik hier toch ben in Babel, probeer ik het beste ervan te maken. Want ik had tenslotte toch geen andere keus? Maar nee, Daniël neem zich voor in zijn hart om zich niet te besmetten. Hij wil zich niet verontreinigen. Innerlijke reinheid is voor het Joodse volk van groot belang in het dienen van de HEERE. Deze reinheid blijkt in onze wijze van leven. En daaraan wil Daniël vasthouden. We bidden met woorden van de Psalm: 'Neig mijn hart en voeg het samen, tot de vrees van Uwen Naam'. Wat is het voornemen van ons hart? Laten we onszelf dan eerlijk voor God onderzoeken en vragen om een nieuw hart.

Het is ook zichtbaar in hun manier van leven. Dan gaat het over de buitenkant, want anderen van ons kunnen zien. Kijk naar deze jongeren. De keuze van hun leven is merkbaar in hun standvastige houding. En dat lezen in het vervolg van het hoofdstuk. We lezen dan vooral wat God aan deze jongeren gééft. Hij weet namelijk precies wat deze jongens nodig hebben. In vers 9 lezen we dat God aan Daniël genade geeft en barmhartigheid bij hoofd van de hovelingen. God is ook in Babel. Het ligt niet buiten Zijn bereik, integendeel. Hij is juist op de plaatsen waar je het niet zou verwachten. Hij is in situaties waar je het niet zou verwachten. Moeilijke dingen die in je leven gebeuren. Zaken waar je niet om had gevraagd, maar ze overkomen je. Mensen kunnen ons zo teleurstellen. Maar God is er ook nog. God gééft aan Daniël, zo staat er. De HEERE ziet het voornemen van zijn hart en zegent Daniël. En dat God geeft wat je nodig hebt, dat is eigenlijk alles. Daar mogen wij ook om vragen, als we naar middelbare school of een vervolgstudie gaan doen. HEERE, wilt U mij geven wat ik nodig heb? Het staat er zo overtuigend, dat Hij gééft. Daarin zien we Zijn genade over ons leven.

We zien dat God daarvoor het contact tussen mensen gebruikt en zegent. Want Daniël gaat met de overste in gesprek. Hij legt uit wat zijn probleem is. "Meneer, dat voedsel kan ik niet gebruiken. Want de God van Israël, Die ik dien en Die mij kent, Die mij liefheeft, heeft ook gezegd dat wij rein voor Hem moeten leven. De geboden van de God van Israël zijn heilige geboden. En Zijn Woord waarschuwt om niet mee te gaan in de zonde". Zo gaat Daniël in gesprek. Het wordt door de HEERE gezegend. Hij wordt er niet om uitgelachen. De overste aan het hof toont begrip voor de vraag van Daniël. We lezen dat Daniël genade en barmhartigheid vond. Een eerlijke houding wordt doorgaans gewaardeerd. Soms is er zelfs meer begrip dan je zou verwachten. Wij hebben weleens de neiging om steeds te denken: wat vinden anderen? Hoe zullen je klasgenoten reageren, als je vertelt dat je op zondag geen huiswerk maakt. Of als je vertelt dat je bepaalde televisieprogramma's niet kijkt of bepaalde computerspellen niet speelt, omdat daarin geweld wordt gebruikt? Eerlijk zijn, dat bepaalt de houding van Daniël. God geeft genade en barmhartigheid. Misschien denken wij, als we eerlijk zijn: ik zou dat niet gedurfd hebben, om daar tegenin te gaan. Zou ik staande zijn gebleven blijven in zo'n situatie? Het is ook niet altijd eenvoudig. Daniël heeft er zeker om gebeden. Hij heeft het aan de HEERE voorgelegd. Dat gebed heeft Hij verhoord. Hij zegent Daniël.

Er volgt nog meer. Opnieuw klinkt het woord geven. We zien dat God in Babel is. In vers 17 wordt verteld dat God aan deze vier jongemannen kennis, verstand en wijsheid geeft.

Bovendien ontvangt Daniël inzicht in dromen en visioenen. Verstand van allerlei geschriften, staat er. We moeten de Babylonische cultuur niet onderschatten. Het was de wereldmacht van die dagen. Vandaag kun je in het Midden-Oosten nog bepaalde zien, zelfs dat is nog indrukwekkend. De taal, de cultuur, de kunst. Maar God geeft aan de vrienden kennis en verstand. Ze ontvangen onderscheidingsvermogen. Ze moeten ze zich verdiepen in de geschriften van de Chaldeeën. Thuis werden ze onderwezen in Gods wetboek. Dan is onderscheidingsvermogen van belang. Dat je wéét wat de Bijbel erover zegt. Hij gaf het toen aan deze jongeren. De HEERE geeft het ook aan ons. Kennis, verstand en wijsheid. Hij heeft Zich door de Heilige Doop aan ons leven verbonden. Hij heeft Zijn hand op je leven gelegd. Hij weet precies wat jij in jouw leven nodig hebt. Hij is de God van je doop. En dat is om nooit te vergeten. Wij ontvangen wijsheid door te leven uit Zijn Woord. Wij ontvangen verstand omdat de Heilige Geest in ons leven werkt. Wat is nu de ware wijsheid? Dat is als je Christus kent als je Zaligmaker, dan pas je pas echt wijs. Anders ben je dwaas, dan is leven op zandgrond gebouwd. Het kennen van de Heere Jezus is de wijsheid van God. Dan staat je levenshuis op de steenrots. Anderen zeggen misschien: je bent niet goed wijs. Dat zal ongetwijfeld gebeurd zijn daar in Babel. Maar God is er ook nog en Hij laat van Zich horen.

We zien hoe deze jongeren het verschil maken. Ze maken het verschil in door hun levenswijze. Het is etenstijd in het paleis. We zien hoe de tafels in de eetzaal rijk worden gedekt. Wat een luxe, het beste van het beste wordt neergezet op tafel. Maar wat zien we daar? Er staat ook een tafel apart. Daar achter in de zaal. Daar nemen de vrienden plaats. Ze krijgen eenvoudig voedsel, zoals ze hebben gevraagd. Ze drinken er water bij. Er is geluisterd naar hun verzoek om niet het voedsel van het koninklijke hof te hoeven gebruiken. Ze willen zich aan de Joodse spijswetten houden. Ze krijgen daar toestemming voor. Het eenvoudige voedsel wordt door de HEERE gezegend. Ze blijken tien keer zo knap te zijn als de anderen. Wat is het belangrijk om Hem van harte te dienen. Anders is het alleen maar een vorm. Een hartelijk voornemen, dat geeft een standvastige houding. Dat je leer door de Heilige Geest. Dan worden we wijs gemaakt. We moeten vooral letten wat de Heere Jezus heeft gedaan. Denk aan de verzoeking in de woestijn. Hij kreeg eigenlijk met precies hetzelfde te maken, de duivel zei tegen Hem: maak brood van deze stenen. Gelukkig heeft Hij dat niet gedaan. 'De mens zal niet leven van brood alleen, maar van elk Woord van God'. Hij ging naar Golgotha. Om ons te verlossen van de zonde en van de dood. Hij heeft de boze verslagen. Dat is de echte wijsheid. De wijsheid van God. De vrede van God die alle verstand te boven gaat. Zo mogen wij vandaag als christen in de wereld staan. In onze vriendschappen en relaties. Op de basisschool, de middelbare school, het voorgezet onderwijs. God zegent een standvastige houding. God is overal. Vergeet dat nooit. Door Hem ontvangen wij ook de kracht om de goede keuzes te maken.

Amen

Lage Vuursche, 30 juni 2019